

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์

การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มบุคคลหรือองค์กรในสังคม มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษากลุ่มผลประโยชน์ของกลุ่มคนเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศแต่อย่างใด สำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามที่กลุ่มตนต้องการ เช่น การเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน ราคาพืชผลการเกษตร หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตน หรืออาจเรียกร้องให้รัฐบาลจัดทำนโยบายหรือโครงการที่กลุ่มตนจะได้เป็นโยชน์ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในรูปแบบของพรรคการเมือง

การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเชื่อทางการเมืองคล้ายคลึงกัน มีเป้าหมายหลักอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ทั้งฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ อย่างไรก็ตามการเข้าร่วมรวมตัวกันในระบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่นอีกเช่น การให้การศึกษาด้านการเมืองแก่ประชาชน การดูแลและรักษาผลประโยชน์ของส่วนร่วม การสร้างผู้นำทางการเมือง การควบคุมและติดตามตรวจสอบทางการเมือง ฯลฯ ในส่วนของประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองได้ เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมของพรรคการเมือง การช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สำคัญของการบริหารประเทศภายใต้ระบอบประชาธิปไตย แต่สิ่งที่ควรตระหนักคือ จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากไม่ได้หมายความว่าถึงความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ หากแต่การใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบประชาธิปไตยที่แท้จริง ต้องมีลักษณะดังนี้

๑. การใช้สิทธิโดยอิสระ คือ การใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๒. การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำแต่เพียงลำพัง โดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย หรือสามารถล่วงรู้ได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้สมัครคนใดหรือออกเสียงอย่างไร การออกเสียงเลือกตั้งของบุคคลไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้

๓. ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่านั้น

๔. ความเป็นกลาง บุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงเข้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการแสดงออก

บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การพูด การโฆษณา การพิมพ์ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์ วิจารณ์ตามสื่อต่าง ๆ รัฐบาลต้องไม่ขัดขวางหรือห้ามปรามการแสดงออกของประชาชน รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนลงมือดำเนินการทำการใดที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชน รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๑. สนใจ ติดตามข่าวสารด้านการเมือง
๒. ติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง
๓. สนับสนุนผู้สมัครและนักการเมืองที่ดี
๔. ต่อต้านนักการเมืองที่ไม่ดี
๕. ให้ความร่วมมือกับทางราชการ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี
๖. คิดค้นนโยบายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ส่วนรวม
๗. ศึกษาข้อเท็จจริงให้ดีถ้วน
๘. เสนอปัญหาให้หน่วยงานแก้ไข
๙. ชุมนุมคัดค้านโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
๑๐. ปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนมิให้ถูกละเมิด
๑๑. เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้อง

เอกสารประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมาย
และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี
ตามระบอบประชาธิปไตย

จัดทำโดย

กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม
อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม
ติดต่อสอบถามได้ที่

โทร.๐๓๔-๗๖๖-๔๑๖ ถึง ๙ ต่อ ๑๘๑-๑๘๓

<http://www.smsk.city.go.th>

ความหมายของกฎหมาย

กฎหมาย หมายถึง คำสั่งหรือข้อบังคับของรัฐ ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อใช้ควบคุมความประพฤติของบุคคลที่อยู่ในรัฐหรือในประเทศของตน หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่ประพฤติปฏิบัติตามก็จะมีผลความผิดและถูกลงโทษหรือได้รับผลเสียหลาย

ความสำคัญของความจำเป็นที่จะต้องรู้กฎหมาย

กฎหมายเป็นบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับความประพฤติของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปในทางเดียวกัน ทำให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย มีวินัย มีระเบียบ สังคมสงบสุข ประเทศที่ดำรงอยู่ได้

กฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

ลำดับชั้นของกฎหมายดังกล่าวมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดรองลงมาคือ พระราชบัญญัติและพระราชกำหนดรองลงมาอีกคือพระราช ฎีกาฎีกากระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ จนถึงประกาศและคำสั่งต่างๆ ตามลำดับชั้น โดยถือหลักว่ากฎหมายที่อยู่ในลำดับล่างจะไปขัดหรือแย้งกับกฎหมายที่อยู่ในลำดับต้นไม่ได้ฉะนั้นกฎหมายรัฐธรรมนูญ จึงเป็นแม่บทที่ใช้เป็นหลักในการปกครองของประเทศถ้า หากปรากฏว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้โดยองค์กรที่จะทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดว่ากฎหมายฉบับใดขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ก็คือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

๑. กฎหมายทะเบียนราษฎร
๒. กฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล
๓. กฎหมายว่าด้วยบัตรประชาชน
๔. กฎหมายเกี่ยวกับการรับราชการทหาร
๕. กฎหมายการเลือกตั้ง
๖. กฎหมายอาญา
๗. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่

เป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๗๘ กำหนดให้รัฐส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชน ดังนี้

๑. มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒. มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ และการจัดบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
๓. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน และมาตรา ๑๓๓(๓) มาตรา ๒๓๖ และมาตรา ๒๕๖(๑)

แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ ให้อำนาจแก่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยหรือหมวด ๕ หน้าที่รัฐ ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
๒. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานพอสมควรเพื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง
๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคนที่มีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ เพื่อไปทำหน้าที่คัดเลือกตัวแทนของตนเข้าไปออกกฎหมายและเข้าไปบริหารประเทศ ดังนั้น ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และทำให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งได้ ดังนี้

๑. สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
๒. สอดส่องดูแลการเลือกตั้ง แจ้งเหตุหรือเบาะแสการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง
๓. ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยพร้อมเพรียง
๔. ร่วมตรวจสอบการเลือกตั้งโดยเป็นสมาชิกหรืออาสาสมัครขององค์การเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองให้ตรวจสอบการเลือกตั้ง
๕. ร่วมเป็นเจ้าของหน้าที่จัดการเลือกตั้งในระดับต่างๆ เช่น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนน กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เป็นต้น

